

ULUSLARARASI GÜVENLİĞE YÖNELİK YENİ TEHDİTLER BAĞLAMINDA ÖNLEYİCİ MEŞRU MÜDAFAA

Haluk ÖZDEMİR¹
Gökhan SARI²

ÖZET

Bu çalışma, 11 Eylül saldırılarının ardından hem akademik hem de politik çevrelerde tartışmalara neden olan ve ABD'nin savunma stratejisi olarak benimsediği önleyici savunma doktrinini ortaya çıkaran güvenlik ihtiyaçlarını ele almaktadır. Düşmandan önce davranarak saldırı hazırlıklarını boşa çıkaran önleyici saldırı, uluslararası hukukta Birleşmiş Milletler'in (BM) kuruluşundan önce bir yapılageliş kuralı olarak vardı. Ancak İkinci Dünya Savaşı'nın ardından güç kullanımının yasaklanmasıyla birlikte önleyici saldırı da tartışma konusu olmaktan çıkmıştı. Ancak bugün, devletlerin birbirlerine karşı kullandıkları caydırıcılık stratejisi terörist tehditlere karşı etkili olamamaktadır. Bu tür tehditlerin saldırıya dönüşmeden önce ortadan kaldırılması gerekmektedir. Aksi takdirde yeni tehditlere karşı savunma anlamsız hâle gelecektir. Yeni tehditlere karşı eski stratejilerle savunma yapmanın güçlüğü, gerilimin ortaya çıkışı ve uyarı süresi kavramlarıyla ve şekiller yardımıyla açıklanmaktadır. Makalemizin ikinci kısmı, bu yeni güvenlik stratejisinin uluslararası güvenlik açısından ortaya koyduğu yeni riskleri ele almaktadır. Önleyici saldırı stratejisi, sorunların barışçı yöntemlerle çözüme kavuşturulması yerine saldırı için yeni fırsatlar ve yasal bir zemin oluşturabilir. Diplomatik yöntemlerle çözümlenebilecek sorunlar savaşa dönüşebilir. Güç kullanımının tüm sisteme yayılması ile kolektif güvenlik sistemi çökebilir. Ancak tüm bu risklere rağmen yeni güvenlik stratejilerine ihtiyaç olduğu da bir gerçektir. Ancak bu strateji, tek taraflı önleyici saldırı yerine çok taraflı yöntemlere ve BM Güvenlik Konseyi'nin merkezî rol oynadığı süreçlerle gerçekleştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: *Bush Doktrini, Önleyici kuvvet doktrini, Asimetrik tehditler, Güvenlik, Önleyici meşru müdafaa.*

ABSTRACT

This study elaborates on the new security needs which shortly after the September 11 attacks led the US government to declare "preventive self-defense," an extremely controversial concept in both academic and policy circles, as a foreign policy doctrine. The principle of preventive strike as a rule of customary international law, meaning the use of force before enemy for defensive purposes predates the establishment of the UN. However during the post Second World War period, the use of force was declared illegal, and after that the preventive use of force was out of discussion. Today, the policy of

¹ Dr.Hv.Svn.Atğm., KHO Savunma Bilimleri Enstitüsü Öğretim Elemanı, hozdemir@kho.edu.tr

² J.Yzb., KHO Savunma Bilimleri Enstitüsü Öğretim Elemanı, gsari@kho.edu.tr

deterrence is effective against the states but not against the terrorist organizations as a defensive strategy. There is a need to terminate such threats before they are actualized as attacks, otherwise defense against new threats will be meaningless. Difficulties of defense with old strategies against new threats are explained here through the emergence of tensions and the duration of warning, which do not exist in the current security environment. However, the second part of the article discusses the risk elements that this new security strategy brings in to the international security environment. Instead of creating conditions for peaceful solutions for the problems, preventive self-defense can create new opportunities and a legal base for the attackers. The problems that can be resolved through diplomatic methods can turn into causes of bloody wars. The system-wide spread of use of force might cause the collective security system to collapse. Despite these risks, the need for new security arrangements and principles is obvious. However this strategy should include multilateral methods that put the UN Security Council at the center, not the unilateral preventive strikes.

Key Words: Bush Doctrine, Pre-emption, Anticipatory self defence, Security, Preventive self defence.